

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 30.10.2024

Vår ref.: 202106011-135 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2023/949-88

NVE godkjenner Statnett SFs detaljplan for nytt 420 kV fjordspenn over Sognefjorden på kraftledningen mellom Sogndal og Hove

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til detaljplanen for ny 420 kV kraftledning Sogndal-Aurland og Sogndal-Hove datert 15. mars 2021, og NVEs godkjenning av denne den 31. mars 2022. Vi viser videre til deres søknad om endring av detaljplan for ny trasé for fjordspennet over Sognefjorden av 15. april 2024, til ytterligere oppdatert detaljplan sendt oss 18. oktober 2024, og presisering i epost av 29. oktober. Tiltaket berører Sogndal og Vik kommuner.

Den 30. august 2024 godkjente vi den delen av detaljplanen (plan datert april 2024) som gjaldt anleggsarbeidene på østsiden av fjorden¹. I vedtaket av i dag, 30. oktober 2024, har vi behandlet detaljplanen for de øvrige anleggsarbeidene for selve fjordspennet og anleggsarbeidene på vestsiden.

Status for vedtak i saken

Vedtatt detaljplan for anleggsarbeidet for store deler av 420 kV Sogndal-Aurland av 31. mars 2022, og for arbeidene på østsiden av Sognefjorden av 30. august 2024, gjelder fortsatt. Når det gjelder NVEs konsesjonsvedtak og ekspropriasjonstillatelse datert 9. august 2024², ble disse påklaget. I klagebehandlingen vurderte NVE at det ikke var kommet frem vesentlige forhold som gjorde at vi ville omgjøre eller oppheve vedtakene. Saken ble derfor sendt over til Energidepartementet for avgjørelse i brev av 8. oktober 2024³.

NVEs vedtak om detaljplan for bygging av anleggene på østsiden av Sognefjorden ble påklaget i brev av 18. september 2024. Vi vurderte imidlertid at klager ikke hadde klagerett på dette vedtaket, siden klager har tilknytning til området på vestsiden av fjorden (som ikke var omfattet av den delen av detaljplanen som ble godkjent). NVE avviste derfor klagen i brev av 8. oktober 2024⁴.

¹ NVE-ref.: 202106011-123

² NVE-ref.: 201305024-264

³ NVE-ref.: 201305024-278

⁴ NVE-ref.: 202106011-132

Siden klager har tilknytning til området på vestsiden av fjorden og dermed er berørt av anleggsarbeidene som skal foregå der, anser vi vedtaket av i dag, 30. oktober 2024, som allerede påklaget. Når klagefristen på vedtaket av i dag utløper, vil vi behandle klagen av 18. september 2024 og eventuelle andre innkomne klager. Se informasjon om klagerett på siste side.

Vedtak om godkjenning

NVE godkjenner endringene som kommer fram av den justerte detaljplanen, datert oktober 2024. Godkjenningen har hjemmel i konsesjonen datert 9. august 2024, post nr. 14⁵ og den allerede godkjente detaljplanen (tidligere kjent som miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)) datert 31. mars 2022⁶.

Godkjenningen gis på følgende vilkår:

- Detaljplanen må være i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen datert 9. august 2024 og i vedtaket om godkjenning av detaljplan for Sogndal-Aurland og Sogndal-Hove datert 31. mars 2022 og i påfølgende vedtak.

Informere grunneiere og rettighetshavere om vedtaket

Vi forutsetter at endringen er avklart med grunneiere og eventuelle andre rettighetshavere. Vi ber dere orientere grunneiere og rettighetshavere om dette vedtaket og om at de har rett til å klage. En kopi av orienteringen skal sendes NVE.

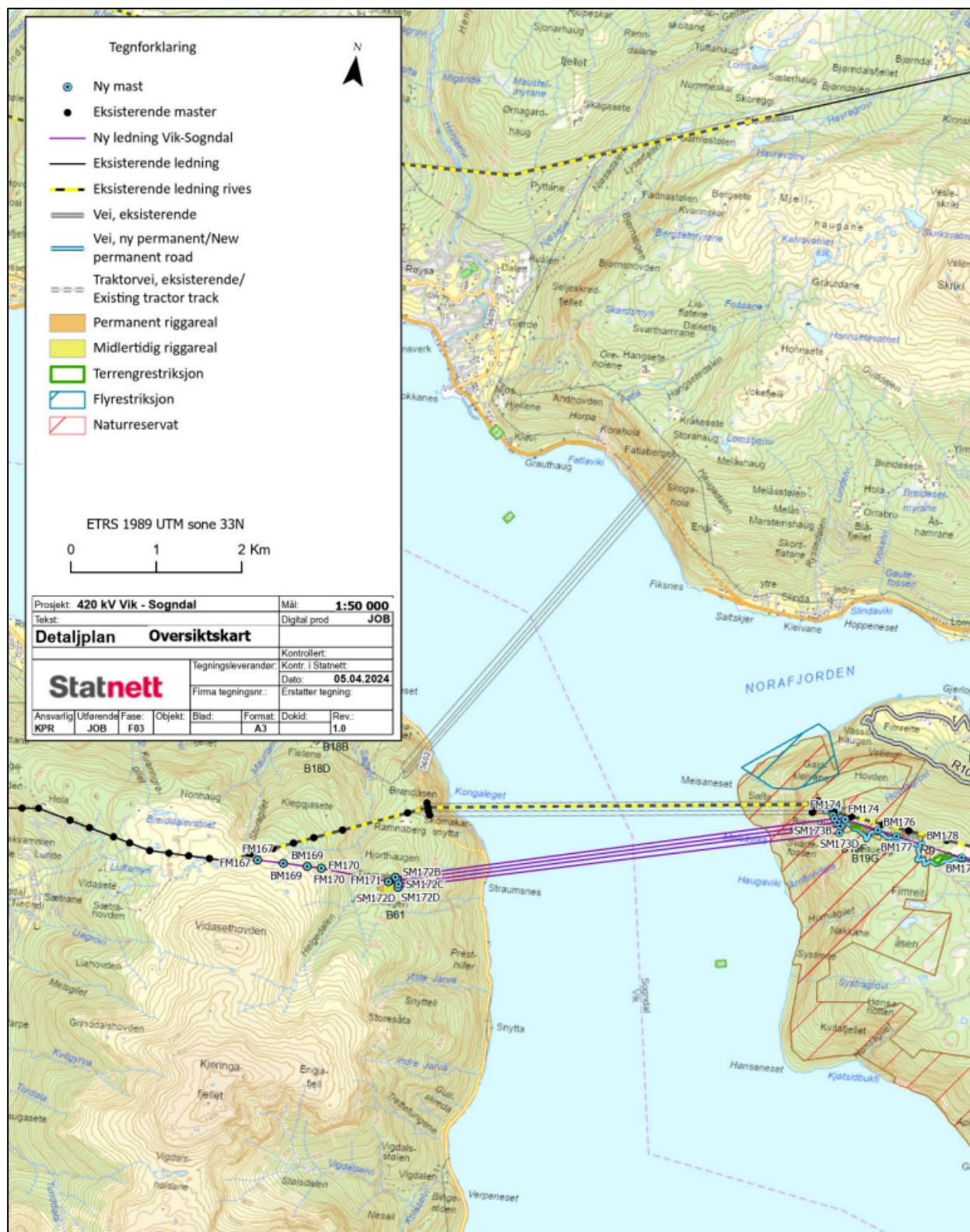
Bakgrunnen for endringene

Statnett søkte NVE 2. januar 2024 om anleggskonsesjon til å endre trasé for allerede konsesjonsgitt 420 kV fjordspenn over Sognefjorden. Dette ble begrunnet med at det ikke var mulig å rive dagens ledning, og samtidig opprettholde forsyningssikkerheten mens den nye ledningen blir bygget. Det nye fjordspennet skal erstatte dagens fjordspenn på ledningen som går mellom Sogndal og Hove transformatorstasjoner. Ny trasé for ledningen vil gå fra Bjørnstigkamben på Kaupangerhalvøya i Sogndal kommune, via fjordkryssing over Sognefjorden til Jarvehaugen i Vik kommune, og som luftledning videre vestover til Storagilet. Statnett fikk konsesjon av NVE til å bygge det nye anlegget den 9. august 2024, se vedlegg og Figur 1 og **Error! Reference source not found.** under.

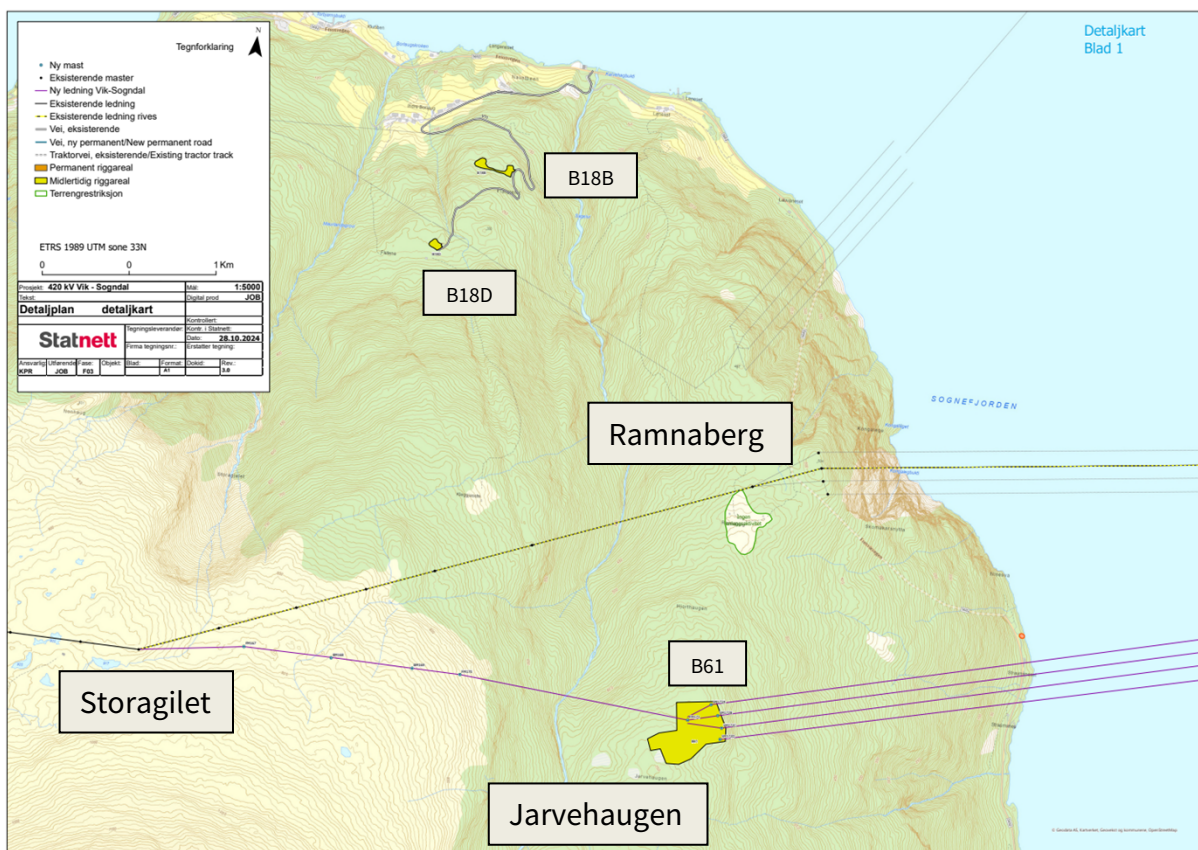
Statnett sendte detaljplan for anleggsarbeidene knyttet til nytt fjordspenn over Sognefjorden til NVE for behandling den 15. april 2024. Detaljplanen er et vedlegg til opprinnelig detaljplan (tidligere kjent som miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)) for 420 kV Sogndal-Aurland og Sogndal-Hove datert 15. mars 2021. NVE godkjente detaljplanen for anleggsarbeidene på østsiden av Sognefjorden i vedtak av 30. august 2024. Det vil si at denne delen av detaljplanen ikke vil omtales nærmere her.

⁵ NVE-ref.: 201305024-262

⁶ NVE-ref.: 202106011-32

Figur 1: Utsnitt av Statnetts oversiktskart av 5. april 2024. Eksisterende fjordspenn som skal rives vises med gul og sort stiplet linje, mens nytt vises med lilla heltrukne linjer.

Figur 2: Statnetts detaljplankart av 28. oktober 2024. Kartet viser midlertidig riggareal i gult. Ny trasé for fjordspennet er vist med lilla heltrukket linje opp mot Storgilet. Eksisterende ledning og master på Ramnaberget og mot Storgilet, som er vist med sort og gul stiplet linje, skal rives når den nye ledningen er bygget. Påtegninger i grå bokser er gjort av NVE.

NVEs behandling

NVE sendte søknaden om konsesjon, søknaden om ekspropriasjon og detaljplanen på offentlig høring til lokale, regionale og utvalgte statlige myndigheter og til ulike interesseorganisasjoner den 16. mai 2024. Statnett sendte høringsbrevet til berørte grunneiere med informasjon om høringen. Høringsfristen var 3. juli 2024. Både søknaden, detaljplanen av april 2024 og oppdatert detaljplan av oktober 2024 er publisert på sakens nettside, www.nve.no/24330/A.

Høringen ble kunngjort i Sogn avis 23. mai 2024 og 11. juni 2024, og én gang i Lysingsbladet.

Det kom 10 uttalelser til saken. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 5. juli 2024 og 6. august 2024. De fullstendige uttalelsene og kommentarene er tilgjengelige på nve.no.

Vik kommune har kommentarer knyttet til veitrafikk, skipstrafikk og akvakultur. Sogndal kommune ber om at mastefestene for eksisterende ledninger blir fjernet hvis de ikke kan bli benyttet til friluftstiltak. Vestland fylkeskommune har kommentarer knyttet til friluftsliv og kulturminner. Statsforvalteren i Vestland viser til vilkår satt i dispensasjonsvedtak for

Fimreiteåsen naturreservat. Kystverket viser til at tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven og sier at Statnett må ta hensyn til skipstrafikk ved anleggsarbeidet. Grunneier Eikeland kommenterer konsekvenser for hans stølshus, en taubane på hans eiendom og for jakt i området. Grunneier Borlaug mener helikoptertrafikk vil få konsekvenser for husdyr og for hjortevilt i området. Grunneier Holen mener veiene ikke er dimensjonert for det planlagte tiltaket og at det må gjøres sikringstiltak for andre trafikanter. Holen kommenterer også virkningene av omfattende helikopterstøy i anleggsfasen.

Uttalelsene er gjengitt i kapitlene under, der det er relevant i vurderingen av de ulike fagtemaene. Kommentarer og uttalelser som er knyttet til søknad om anleggskonsesjon og ekspropriasjon er behandlet i vedtaket om konsesjon av 9. august 2024, og ikke i dette dokumentet.

Statnett sendte inne oppdatert detaljplan for vestsiden av Sognefjorden 18. oktober, se nve.no. Energiloven åpner for å ikke sende detaljplanen på høring når det «finnes ubetenkelig»⁷. Statnett har i søknaden trukket permanent arealbruk, og kommenterer at de har gjort berørte grunneiere kjent med endringene. Etter vår vurdering er saken godt nok opplyst til at vi kan fatte vedtak uten at den oppdaterte detaljplanen sendes på høring. NVE mener derfor det er «ubetenkelig» å ikke sende saken på høring.

NVEs vurdering av detaljplanen

Etter NVEs vurdering vil den endrete arealbruken i anleggsfasen som er beskrevet i detaljplanen av april 2024, ikke ha andre vesentlige landskaps- eller miljømessige konsekvenser enn detaljplanen som ble godkjent i vedtak datert 31. mars 2021.

Under vil vi vurdere og kommentere tema og forhold der konsesjonær eller høringsparter ønsker avklaring fra NVE. Forhold som NVE mener beskrives på en god måte i detaljplanen, og som det ikke er kommet merknader til i høringen, blir ikke vurdert nærmere av NVE.

Naturmangfold

NVE legger til grunn at arbeidene skal gjennomføres i tråd med prinsipper for terrengtilpassing og istandsetting som tidligere er godkjent av NVE, og slik det er beskrevet i detaljplanen av april 2024. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsvedtaket datert 9. august 2024 og i detaljplanvedtaket av 31. mars 2021.

Endringene berører ikke naturmangfold utover dette. Vi har derfor ikke gjort nye vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II i dette vedtaket. For vurdering av helikopterbruk og hensynet til hekkende fugl, se kapittelet om transport under.

⁷ [Energiloven § 2-1](#) sjuende ledd (lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.)

Arealbruk

Statnett sitt behov for areal for gjennomføring av anleggsarbeidene har endret seg gjennom prosessen.

Statnett hadde i kapittel 3 i detaljplanen av 15. april 2024 beskrevet at de søkte permanent arealbruk for riggarealene B18B og B18D i Indre Borlaug. I konsesjonssøknaden av 2. januar 2024 var disse arealene omtalt som midlertidige, og de ble derfor ikke behandlet i NVEs konsesjonsvedtak av 9. august 2024. Midlertidig arealbruk kan benyttes i forbindelse med bygging av anlegget, og skal tilbakeføres og istandsettes etter at anleggsfasen er over. Midlertidig arealbruk kan derfor behandles i søknad om detaljplan, mens permanent arealbruk anses som en «konsesjonspliktig endring». NVE fanget ikke opp omtalen av permanent arealbruk i kapittel 3 før etter 9. august 2024.

Siden all permanent arealbruk er konsesjonspliktig, skrev vi i vår godkjenning av detaljplan for anleggsarbeid på østsiden av fjorden (vedtak av 30. august), at denne endringen må behandles som en endring fra gjeldende konsesjon. I brev av 18. oktober og i oppdatert detaljplan av oktober 2024, har Statnett beskrevet at arealene B18B og B18D i Indre Borlaug nå kun søkes om å brukes midlertidig. Se **Error! Reference source not found.** over for plasseringen av arealene.

På Jarvehaugen/Tjørnahaugane har Statnett hatt planer om permanent arealbruk (B60), men trakk dette i epost av 5. august 2024. I oppdatert detaljplan av oktober 2024 var dette arealet omtalt som permanent igjen. Statnett har i epost av 29. oktober bekreftet at

«... permanent anleggsplass B60 på Jarvehaugen faller bort. Arealet vil bli etablert midlertidig og tilbakeført etter bruk.»

Beskrivelsene i detaljplanen om at B60 er permanent arealbruk gjelder derfor ikke, og NVE legger til grunn at arealet skal opparbeides midlertidig. I det videre vil vi derfor kun omtale den midlertidige arealbruken på Jarvehaugen/ Tjørnahaugane (B61) og sør for Indre Borlaug (B18B og B18D).

NVE konstaterer at Statnett i flere omganger har vurdert arealbruken i området. Fra vei opp til fjordspennet, til ulike plasseringer og omfang av rigg- og baseplasser, og omfang av permanent og midlertidig arealbruk. Statnett beskriver i detaljplanen at den midlertidige riggplassen B18B er redusert fra ca. 4500 m² til ca. 2300 m², mens B18D på ca. 1000 m² er en utvidelse av en eksisterende vendehammer. Riggarealet oppe på Jarvehaugen/ Tjørnahaugane står oppført med 35 000 m². Statnett skriver i søknaden av 2. januar 2024 at på grunn av usikkerhet rundt arealbehov for plassering av strekkeutstyr mv. søker Statnett om rettighet til bruk av et areal på ca. 35 000 m² for å kunne justere den endelige plasseringen av riggareal og utstyr best mulig. Arealet på 35 000 m² blir ikke opparbeidet i sin helhet.

Arve Borlaug har i brev av 3. juli 2024 kommentert at arealene B18B, B19B og B18D sør for Indre Borlaug må flyttes til øst for Ramnabergtunellen, eller alternativt bygge veg som planlagt over hans eiendom. NVE konstaterer at B19B ikke er aktuell lenger, og vil ikke bli kommentert ytterligere. Borlaug er opptatt av at arealene skal brukes til helikoptertrafikk

og at disse derfor må flyttes slik at ikke dyr og folk blir sjenert av støy fra helikoptrene. For vurdering av transport se neste kapittel.

Statnett har i epost av 29. oktober 2024 beskrevet at de har befart arealene i Indre Borlaug med grunneier, og at utformingen av arealene er gjort i dialog med grunneier. De skriver i detaljplanen at arealene opparbeides med minst mulige terrenginngrep. Ved etableringen av riggplassene vil det være behov for å påføre masser for bærelag og slitelag, og eksisterende vegetasjonslag skal skaves av og lagres separat for revegetering etter istandsetting. Statnett skriver at de vil bruke stedlige masser til istandsettingen.

NVE konstaterer at riggarealet på Jarvehaugen/ Tjørnahaugane er i boreal hei. I vår behandling av konsesjonssøknaden skrev vi i vedtak av 9. august 2024: «NVE mener området vil bli kraftig påvirket i anleggsfasen, men vil kunne revegeteres naturlig etter anleggsperioden». NVE vil påpeke at siden det ikke er endelig avklart hvor mye areal det er behov for å ta i bruk på Jarvehaugen/ Tjørnahaugane, er det viktig at dette planlegges godt i det videre arbeidet. Vi mener det er viktig at så lite areal som mulig påvirkes, og at det er fokus på istandsettingen.

NVE mener Statnett har etterstrebet å minimere arealbruken, og å tilpasse denne best mulig til eksisterende terreng. Vi legger til grunn at deres egen terrenghåndbok og vår veileder i terrengbehandling brukes aktivt og gjøres kjent for utførende for anleggsarbeidet i området. Videre legger vi til grunn at arbeidene skal gjennomføres i tråd med prinsipper for terrengtilpassing og istandsetting som tidligere er godkjent av NVE.

Transport

Holen har kommentert at veien i Indre Borlaug brukes som skolevei og er bekymret for at anleggstrafikken kan skape farlige situasjoner. Holen forutsetter at det blir satt i gang avbøtende tiltak for å sikre trygg skolevei. Statnett kommenterte i brev av 6. august 2024 at tidsbegrensninger på bruk av veien til anleggstransport kan være et avbøtende tiltak, og at sikring også kan være aktuelt. NVE antar at Statnetts bruk av veien vil variere gjennom anleggsperioden avhengig om det er anleggsaktivitet på vestsiden av Sognefjorden eller ikke. NVE er enig med Holen i at det er viktig å sikre en trygg skolevei i de periodene veien brukes av Statnett. NVE legger til grunn at Statnett vil iverksette avbøtende tiltak av hensyn til trafikksikkerhet på veien i Indre Borlaug.

Arve Borlaug har kommentert at den kommunale veien i Indre Borlaug har lavt akseltrykk og mener denne ikke kan brukes i april og mai. Statnett kommenterer i brev av 6. august 2024 at de vil vurdere tiltak på veien dersom transportbehovet og bruken av veien tilsier det. De beskriver også at de vil istandsette veien ved eventuelle skader. NVE legger til grunn at Statnett har dialog med veieier om bruk, tiltak og istandsetting.

Flere av høringsinstansene har vært opptatt av at helikoptertrafikken kan forstyrre både folk, husdyr og vilt, mens Statsforvalteren har i brev av 3. juli kommentert at ved helikopterflyvning i hekketiden på vestsiden av fjorden, bør flyruten avklares med dem. Statnett kommenterer i brev av 5. juli 2024 at helikopterdrift er den vanligste metoden ved bygging av kraftledninger og strekking av fjordspenn. De har i dag ikke alternative byggemetoder i den typen terreng som finnes langs Sognefjorden. Statnett påpeker at

strekking av fjordspenn vil være en sterkt tidskritisk aktivitet som kun kan gjennomføres i sommermånedene, og med liten mulighet til tilpasning til for eksempel hekketid. Helikopterflyvning skal i hovedsak skje langs ledningstraséen, men helikoptre må ha manøvreringsrom for å fly ut ifra varierende vindretning og unnamanøvre ved kritiske situasjoner. Statnett beskriver videre at pilotene som brukes til dette arbeidet er erfarne og godt kjent med hvordan de skal ta hensyn til omgivelsene. Inn- og utflyvning er i stor grad avhengig av vindretning og må planlegges etter dette. Det vil være helikoptertrafikk knyttet til bruk av arealene i arbeidstiden, som for anleggsarbeidet normalt er mellom klokken 7-17.

NVE er enig i at hensynet til folk, husdyr, vilt og hekkende fugl er viktig og at helikopterstøy er forstyrrende, men at det også er svært vanskelig å avbøte på annen måte enn å tilpasse tidspunktene for gjennomføring. NVE er enig i at helikoptertrafikken er helt nødvendig for å gjennomføre tiltaket. Videre mener vi at strekking av ledning over en fjord som dette er tidskritisk arbeid, da det er svært viktig for kraftforsyningen at Statnett får bygget ledningen ferdig innen tiden. NVE legger vekt på at virkningene er midlertidige både for folk, husdyr og hjortevilt. Av den grunn vil ikke NVE sette krav om restriksjoner i bruk av helikopter. NVE legger til grunn at Statnett tar hensyn til omgivelsene uten at dette går utover framdrift for anleggsarbeidene, hensynet til pilotene og tredje part.

Øvrige temaer

Eikeland skriver i epost av 3. juli 2024 at Statnett må bli bedre på å informere omgivelsene om prosjektet. Statnett beklager i brev av 5. juli at informasjonen ikke har vært tilfredsstillende og vil bedre dette.

Eikeland beskriver i samme brev at han har en taubane mellom fylkesveien og Ramnaberget og kommenterer at om denne skulle bli skadet av anleggsarbeidet må denne settes i stand. Statnett skriver at taubanen kan bli berørt av hogst, strekking av nye fjordspennlinjer, og av riving av det eksisterende spennet. Statnett skriver at de vil ta kontakt med Eikeland før de aktuelle anleggsarbeidene starter slik at informasjon om hvordan taubanen kan bli påvirket blir gitt i god tid. Statnett har ikke kommentert at de vil sette taubanen i stand dersom den blir utsatt for skade i forbindelse med anleggsarbeidet. NVE legger imidlertid til grunn at Statnett som konsesjonær, er ansvarlig dersom anleggsarbeidet medfører skade på tredjeparts eiendom/eiendeler.

NVE understreker at Statnett kan forbedre hvordan og når informasjon blir gitt til omgivelsene.

Dere har rett til å klage

Dere kan klage på vedtaket. Se informasjon om retten til å klage på siste side.

Med hilsen

Matilde Anker
Seniorrådgiver

Godkjent av Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Kristian Markegård
Direktør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

STATENS VEGVESEN

STATNETT SF - Johan Olav Bjerke

VIK KOMMUNE

AURLAND KOMMUNE

LÆRDAL KOMMUNE

Energidepartementet

Kystverket

AVINOR AS

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

SOGNDAL KOMMUNE

SYGNIR AS

ARVE BORLAUG

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.